

Doświadczenie pandemii COVID-19 w Polsce

czwartek 17 września 2020

godz. 11.00-13.30

SESJA 9: SPOŁECZNE SKUTKI PANDEMII

przewodniczenie: dr Aleksandra Stankiewicz

SPIS REFERATÓW

Rozdzielona wspólnota? O skutkach pandemii COVID-19 w dwumiastach pogranicza polsko-niemieckiego i polsko-czeskiego

prof. UW r dr hab. Kamilla Dolińska, prof. UW r dr hab. Julita Makaro

Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego

Przekazy medialne na temat pandemii COVID-19; lękotwórcze treści dziennikarskich relacji oraz rola zmiennych demograficznych i indywidualnych w ich odbiorze

prof. UJ dr hab. Józef Maciusek, dr Katarzyna Stasiuk, dr Mateusz Polak

Instytut Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Pokolenia w i po kryzysie – wartości, postawy, potrzeby

dr Aleksandra Stankiewicz

Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego

Reprezentacje społeczne COVID-19 w mediach społecznościowych na przykładzie polskiego Twittera

dr Maja Sawicka, mgr Agnieszka Karlińska

Wydział Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego

Memy, internet, pandemia - doomerzy i nie doomerzy z Polski i spoza niej a dostosowanie się do sytuacji pandemii

mgr Piotr Klimczyk

Kolegium Społeczno-Ekonomiczne Państwowej Uczelni im. Stefana Batorego w Skierniewicach

Sądownictwo w dobie pandemii COVID-19

Łukasz Hawrylak

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Patronaty Honorowe

Patronat Honorowy
REKTORA UNIWERSYTETU
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

POZnań*

Patronat Honorowy
Prezydenta Miasta Poznania

Komitet Naukowy

prof. dr hab. Władysław Jacek
Paluchowski

prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera

prof. dr hab. Eleonora Bielawska Batorowicz

prof. UO dr hab. Anna Bokszczanin

prof. SWPS dr hab. Ewa Gruszczyńska

prof. dr hab. Władysław Łosiak

prof. dr hab. Piotr Oleś

prof. dr hab. Helena Sęk

prof. dr hab. Jan F. Terelak

prof. dr hab. Bogdan Zawadzki

Komitet Organizacyjny

prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera

dr Izabela Stankowska-Mazur

mgr Szymon Bręński

mgr Joanna Matuszczak-Świgoń

mgr Monika Wysota

mgr Kamil Janowicz

Doświadczenie pandemii COVID-19 w Polsce

czwartek 17 września 2020

godz. 11.00-13.30

SESJA 9: SPOŁECZNE SKUTKI PANDEMII

OPIS REFERATÓW

Rozdzielona wspólnota? O skutkach pandemii COVID-19 w dwumiejskich pogranicza polsko-niemieckiego i polsko-czeskiego

prof. UWr dr hab. Kamilla Dolińska, prof. UWr dr hab. Julita Makaro

Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego

Cel: Planowane wystąpienie zostało zainspirowane niespotykaną od lat sytuacją ograniczenia swobodnego ruchu przez polskie granice, która okazała się szczególnie dotkliwa dla mieszkańców dwumiejskich osiedli na polsko-czeskim i polsko-niemieckim pograniczu (Cieszyn-Czeski Cieszyn, Zgorzelec-Görlitz, Słubice-Frankfurt). Jego celem jest opisanie jednego z pandemicznych aspektów codzienności pogranicza i ucylenia z niego zmiennej wyjaśniającej specyfikę miast podzielonych.

Metoda: Opierając się na propozycji A. Sadowskiego teoretycznego ujmowania wielokulturowości jako trzelementowego procesu oraz korzystając z metodologicznych inspiracji koncepcji borderscapes, nakazującej wykorzystywanie w badaniach performatywnych aspektów rzeczywistości, prowadzimy analizę treści przekazów werbalnych egzemplifikujących reakcje społeczności żyjących „na granicy” na jej zamknięcie. Przekazy te, zapisane na różnych nośnikach (tekturowych transparentach, bannerach z różnych materiałów zawieszonych na płotach, mostach, nabrzeżach etc.), zostały zarejestrowane na fotografiach i filmach oraz zamieszczone w Internecie na lokalnych stronach portali miejskich, tytułów prasowych, FB.

Wyniki: Zastosowana metoda analizy treści i wyodrębnione w jej ramach kategorie teoretyczno-empiryczne, pozwoliły, po pierwsze – zidentyfikować powody protestów społecznych przeciwko zamknięciu granic (odwołujące się zarówno do konkretnych problemów zaistniałych w związku z zamknięciem granicy, związanych z pracą zarobkową, edukacją, jak i bardziej ogólnych, podejmujących temat „zaburzonego sąsiedztwa”); po drugie – wskazać podmioty, które były (z uwagi na posiadany kapitał społeczno-kulturowy) szczególnie zainteresowane powrotem do „normalności” i z tej racji sygnalizowały swój sprzeciw; po trzecie – ujawnić niewspółmierność zaawansowania pewnych procesów społecznych na pograniczach i refleksyjności władz centralnych, które w swoich arbitralnych decyzjach nie uwzględniły specyfiki ładu społecznego wypracowanego w ostatnich latach w dwumiejskich pogranicza polsko-niemieckiego i polsko-czeskiego – zarówno ogólnie (przez władze lokalne), jak i oddolnie (przez samych mieszkańców).

Przekazy medialne na temat pandemii COVID-19; lękotwórcze treści dziennikarskich relacji oraz rola zmiennych demograficznych i indywidualnych w ich odbiorze

prof. UJ dr hab. Józef Maciusek, dr Katarzyna Stasiuk, dr Mateusz Polak

Instytut Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Cel: Celem przeprowadzonego badania (N= 510, wiek od 18 do 78 lat, 280 K i 230 M) było sprawdzenie, które komunikaty pojawiające się w mediach w związku z epidemią są uznawane za ważne i budzą lęk odbiorców.

Metoda: Badanie przeprowadzono za pomocą ankiety online, na platformie badawczej Ariadna, a pytania odnosiły się do różnych kategorii treści przekazu medialnego.

Wyniki: Analiza wyników pokazała, że za najmniej istotne i jednocześnie budzące najmniejszy lęk uznano przekazy odnoszące się do możliwych przyczyn epidemii. Natomiast najważniejsze i budzące największy lęk okazały się dla odbiorców komunikaty związane z przewidywaniami dotyczącymi dalszego przebiegu epidemii (np. informacje, że epidemia może się przedłużyć na miesiące lub lata), a zwłaszcza informacja o jej konsekwencjach gospodarczych. Poziom lęku zależy od takich zmiennych społeczno-demograficznych, jak m.in. wiek (pozytywna korelacja), poziom wykształcenia (negatywna korelacja), płeć (istotnie wyższy wskaźnik u kobiet). Sprawdziliśmy także, czy autorytaryzm i myślenie spiskowe moderują odbiór przekazów medialnych dotyczących pandemii; okazuje się, że istnieje pozytywny związek tych czynników z poziomem odczuwanego lęku i z oceną ważności treści przekazu. Powyższe badanie stanowi fragment podjętego projektu dotyczące dziennikarskich i psychologicznych aspektów medialnych relacji z pandemią COVID-19.

Patronaty Honorowe

Patronat Honorowy
REKTORA UNIWERSYTETU
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

POZnań*

Patronat Honorowy
Prezydenta Miasta Poznania

Komitet Naukowy

prof. dr hab. Władysław Jacek Paluchowski
prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera
prof. dr hab. Eleonora Bielawska Batorowicz
prof. UO dr hab. Anna Bokszczanin
prof. SWPS dr hab. Ewa Gruszczyńska
prof. dr hab. Władysław Łosiak
prof. dr hab. Piotr Oleś
prof. dr hab. Helena Sęk
prof. dr hab. Jan F. Terelak
prof. dr hab. Bogdan Zawadzki

Komitet Organizacyjny

prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera
dr Izabela Stankowska-Mazur
mgr Szymon Bręński
mgr Joanna Matuszczak-Świgoń
mgr Monika Wysota
mgr Kamil Janowicz

Doświadczanie pandemii COVID-19 w Polsce

czwartek 17 września 2020

godz. 11.00-13.30

SESJA 9: SPOŁECZNE SKUTKI PANDEMII

OPIS REFERATÓW

Pokolenia w i po kryzysie – wartości, postawy, potrzeby

dr Aleksandra Stankiewicz

Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego

Wprowadzenie: Wiele teorii socjologicznych odwołuje się do masowych reakcji społecznych, jak histeria, zachowania tłumu, zarażania się emocjami. W powojennej Polsce, nie mieliśmy jednak sytuacji, aby empirycznie zbadać reakcje społeczne związane z tak jednoznacznym zachowaniem zbiorowym, jakim jest reakcja na ogłoszenie pandemii. Z perspektywy psychologicznej, wydaje się być oczywiste, że spektrum naszych odczuć i emocji w podobnej sytuacji, zaczyna się od poczucia zagrożenia, lęku, obawy przez niedowierzenie, zaprzeczenie wyparcie aż do potrzeby działania. Świat zmienił się praktycznie z dnia na dzień, rząd zamknął szkoły, uczelnie, instytucje kultury i rozrywki, baseny i obiekty sportowe. Nigdy, w społeczeństwie po transformacji, w gospodarce kapitalistycznej, nie musieliśmy tak szybko podejmować decyzji biznesowych, które miały z jednej strony ratować procesy gospodarcze, a z drugiej, przede wszystkim chronić zdrowie. Rynek wciąż działał, wielkie firmy i korporacje podjęły wysiłek, aby przetrwać ten czas pełen niepokoju, produkcja w lokalnych firmach, w dużym stopniu, była kontynuowana a małe firmy rodzinne przeżywały kryzys czasami, największy w swym istnieniu.

Cel: Jakie były nasze reakcje na zaistniałą sytuację, zarówno z perspektywy ludzkiej postawy, jak i osób odpowiedzialnych za procesy biznesowe, za pracowników, w utrzymaniu płynności finansowej? Jak szybko udało nam się opanować silne emocje – a może wcale ich nie odczuwaliśmy? Wystąpienie koncentruje się na badaniach w oparciu o główne pytanie problemowe „Jakie przemiany zaszły w obrębie postaw społecznych wobec pracodawcy, wartości w kontekście prywatnym i zawodowym oraz potrzeb w szerokim spektrum życia codziennego na skutek ogłoszonej światowej pandemii oraz związanej z nią zmiany dynamiki życia z perspektywy reprezentantów poszczególnych pokoleń”?

Metoda: Badania zostały przeprowadzone przy wykorzystaniu zarówno metod jakościowych (50 wywiadów swobodnych z menagerami oraz ekspertami w wybranych organizacjach) oraz ilościowych przy pomocy ankiety internetowej i wielkości próby 430 respondentów. Badani pochodzili głównie z dużych miast.

Wyniki: Badani zostali poproszeni o porównanie sytuacji pandemii do innych wydarzeń historycznych, w większości twierdzą, że nie można jej porównać do niczego (20,8%), inni widzą w niej ogromną szansę na rozwój e – biznesów (44,2 %). Pojawiają się także głosy, że „to będzie całkowicie nowa sytuacja i najtrudniejsza od czasów wojny” (17,5 %) a 9,3 % uważa, że sytuacja społeczna przypomina czasy stanu wojennego. Największe zmiany w obrębie życia, przebadani widzą w obszarze pracy zawodowej, czasu wolnego oraz pasji. Obszar najbardziej widocznych zmian: praca zawodowa: 27,3, czas wolny: 17,5, pasje, hobby, zainteresowania: 17,1 dom rodzinny i relacje w rodzinie: 14,3, finanse: 9,1, rozwój osobisty (edukacja, szkolenia, terapia, coaching): 6,8, żadne z powyższych: 4,9, duchowość: 3,0, razem: 100. Co interesujące, prawie połowa badanych (46,8 %), uznaje, że zaistniała sytuacja spowoduje, że ludzie docenią to, co mają a dominującym oczekiwaniem jest większa elastyczność pracodawcy względem pracownika. Istotne zmiany obserwujemy również w kontekście kreowania relacji pracownik-pracodawca, obaw związanych z utratą pracy oraz ewentualnej gotowości do przebranżowienia się.

Patronaty Honorowe

Patronat Honorowy
REKTORA UNIwersYTETU
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

POZnań*

Patronat Honorowy
Prezydenta Miasta Poznania

Komitet Naukowy

prof. dr hab. Władysław Jacek Paluchowski
prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera
prof. dr hab. Eleonora Bielańska Batorowicz
prof. UO dr hab. Anna Bokszczanin
prof. SWPS dr hab. Ewa Gruszczyńska
prof. dr hab. Władysław Łosiak
prof. dr hab. Piotr Oleś
prof. dr hab. Helena Sęk
prof. dr hab. Jan F. Terelak
prof. dr hab. Bogdan Zawadzki

Komitet Organizacyjny

prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera
dr Izabela Stankowska-Mazur
mgr Szymon Bręński
mgr Joanna Matuszczak-Świgoń
mgr Monika Wysota
mgr Kamil Janowicz

Doświadczanie pandemii COVID-19 w Polsce

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU
Wydział Psychologii i Kognitywistyki

czwartek 17 września 2020

godz. 11.00-13.30

SESJA 9: SPOŁECZNE SKUTKI PANDEMII

OPIS REFERATÓW

Reprezentacje społeczne COVID-19 w mediach społecznościowych na przykładzie polskiego Twittera

dr Maja Sawicka, mgr Agnieszka Karlińska

Wydział Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego

Wprowadzenie: Pandemia COVID-19 pociągnęła za sobą radykalną zmianę warunków życia, której istotnym aspektem było zwiększenie znaczenia komunikacji zapośredniczonej przez internet – w związku z polityką dystansowania społecznego pierwszy etap kryzysu COVID-19 był czasem izolacji społecznej, a ożywione dyskusje o pandemii, jej skutkach i możliwych scenariuszach przyszłości prowadzone były przede wszystkim w mediach społecznościowych.

Cel: Celem wystąpienia jest identyfikacja i rekonstrukcja kluczowych reprezentacji społecznych COVID-19 wytwarzanych w dyskusjach prowadzonych za pośrednictwem polskiego Twittera. Reprezentacje społeczne – za Sergem Moscovicim – ujmujemy jako społecznie podzielane obrazy mentalne istotnych obiektów społecznych, czyli przedmiotów (np. nowego wirusa), ludzi (np. pracowników ochrony zdrowia) czy instytucji (np. rządu, Ministerstwa Zdrowia, policji), konstruowane w komunikacji. W tym ujęciu reprezentacje stanowią kluczowy komponent świata przeżywanego i przekładają się na znaczenia, jakie jednostki zaangażowane w daną sytuację społeczną przypisują jej istotnym elementom.

Metoda: Podstawą przeprowadzonej analizy będą dane zbierane w czasie rzeczywistym od 11 marca 2020 roku (łącznie ok. 1,5 mln tweetów). W zbiorze uwzględnione zostały tweety opatrzone najbardziej popularnymi hashtagami odnoszącymi się do wybranych aspektów pandemii (m.in. #koronawirus, #koronawiruspolska, #KoronawirusWPolsce, #zostanwdomu, #koronaferie, #TarczaAnykryzysowa). Wybór źródła danych podyktowany był faktem, że Twitter jest uznawany za najbardziej „wrażliwe społecznie” medium społecznościowe, które niezwykle szybko reaguje na pojawianie się nowych informacji, opinii i emocji, a także aspektami metodologicznymi.

Wyniki: W analizie wykorzystane zostanie podejście mixed-methods. Rozpoczniemy od ilościowej analizy tekstu: analizy słów kluczowych, modelowania tematycznego oraz analizy sieciowej, która pozwoli na rekonstrukcję relacji pomiędzy poszczególnymi tematami. Uzyskane wyniki poddamy następnie pogłębionej, kontekstualnej interpretacji, która umożliwi identyfikację kluczowych reprezentacji społecznych.

Memy, internet, pandemia - doomerzy i nie doomerzy z Polski i spoza niej a dostosowanie się do sytuacji pandemii

mgr Piotr Klimczyk

Kolegium Społeczno-Ekonomiczne Państwowej Uczelni im. Stefana Batorego w Skierniewicach

Cel: Przedstawione badanie, o charakterze eksploracyjnym, dotyczyło porównania łatwości z dostosowaniem się do sytuacji pandemii w przypadku identyfikowania się z doomerem - tożsamość oparta na memie internetowym zakładająca bezsens życia, izolację od społeczeństwa, pogardę dla współczesności i współczesnego człowieka - wśród Polaków oraz respondentów spoza Polski.

Metoda: W badaniu wzięło udział łącznie 151 respondentów (n=151; średnia wieku = 23,5; SD = 7,58) z czego 73 z Polski (27 identyfikujących się jako doomerzy i 46, którzy nie lub nie zawsze identyfikują się z doomerem) 78 spoza Polski (44 identyfikujących się jako doomerzy i 34, którzy nie lub nie zawsze identyfikują się z doomerem). Badani w pierwszej kolejności wypełniali metryczkę - podając wiek, płeć, narodowość, wielkość miejsca zamieszkania - następnie odpowiadali na dwa pytania „Czy identyfikujesz się ze stwierdzeniem jestem doomerem?” oraz „Czy pandemia związana z COVID-19 jest dla Ciebie wydarzeniem trudnym?” Właściwą częścią badania była odpowiedź na bodziec narracyjny występujący po drugim pytaniu - „Opisz dlaczego”. Otrzymany materiał o charakterze narracyjnym został przeanalizowany pod kątem powtarzających się tematów i ich opisu wśród badanych związanych z łatwością z dostosowaniem się do zmian wywołanych pandemią oraz trudnością związaną z dostosowaniem się.

Wyniki: Wśród tych pierwszych najczęściej powtarzały się: brak odczuwalnych zmian w sposobie prowadzenia życia, rezylizacja, denializm pandemii; wśród tych drugich: samotność, izolacja, niepewna przyszłość, problemy z pracą/utrata pracy. Z danych wynika, że osoby identyfikujące się jako doomer lepiej znośli pandemię argumentując, że ich sposób życia nie uległ zbyt dużej zmianie - zależność ta wymaga dodatkowych badań na większych próbach.

Patronaty Honorowe

Patronat Honorowy
REKTORA UNIWERSYTETU
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

POZnań*

Patronat Honorowy
Prezydenta Miasta Poznania

Komitet Naukowy

prof. dr hab. Władysław Jacek Paluchowski
prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera
prof. dr hab. Eleonora Bielawska Batorowicz
prof. UO dr hab. Anna Bokszczanin
prof. SWPS dr hab. Ewa Gruszczyńska
prof. dr hab. Władysław Łosiak
prof. dr hab. Piotr Oleś
prof. dr hab. Helena Sęk
prof. dr hab. Jan F. Terelak
prof. dr hab. Bogdan Zawadzki

Komitet Organizacyjny

prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera
dr Izabela Stankowska-Mazur
mgr Szymon Bręński
mgr Joanna Matuszczak-Świgoń
mgr Monika Wysota
mgr Kamil Janowicz

Doświadczenie pandemii COVID-19 w Polsce

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU
Wydział Psychologii i Kognitywistyki

czwartek 17 września 2020

godz. 11.00-13.30

SESJA 9: SPOŁECZNE SKUTKI PANDEMII

OPIS REFERATÓW

Sądownictwo w dobie pandemii COVID-19

Łukasz Hawrylak

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Ogłoszenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii, zmieniły diametralnie wiele aspektów życia społecznego. Ekstraordynaryjny stan faktyczny spotkał się z szybką reakcją oddolną prezesów sądów w postaci odwoływania rozpraw i posiedzeń z udziałów stron, za wyjątkiem „spraw pilnych”. Oznaczało to de facto zawieszenie funkcjonowania sądownictwa. Ustawowo zawieszono zostały terminy procesowe, co wiązało się z możliwością dokonania określonych czynności (np. wniesienia pozwu) w bezpieczniejszym okresie. Nowa rzeczywistość wiązała się z koniecznością zapewnienia funkcjonowania sądów w sposób spełniający wymagania okresu pandemii. W tym celu, sądy zaczęły się posilkować już istniejącymi rozwiązaniami prawnymi. Wobec trudności z przesłuchaniem świadków, złagodzone oddolnie istniejące wymogi i zaczęto odbierać od świadków zeznania na piśmie. Strony poczęły w szerszym zakresie korzystać z możliwości składania pism drogą elektroniczną, w tym poprzez platformę e-PUAP. Na szczególną uwagę zasługuje również wprowadzenie odbywania rozpraw i posiedzeń w trybie zdalnym, początkowo w sprawach cywilnych, a następnie również w karnych. Należy jednak mieć na uwadze, iż nowe rozwiązania nie mogą ograniczać ogólnych gwarancji procesowych, co w sposób szczególny aktualizuje się na gruncie procedury karnej. Konieczne jest zatem stworzenie takiego systemu, który gwarantowałby realizację prawa do obrony, również w sytuacji kontaktu pośredniego. Wysoka specyficzność wprowadzonych rozwiązań prawnych może również rodzić pytania o zgodność z prawem orzeczeń wydanych w tym trybie. Jednakże, do czasu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niekonstytucyjności ustanowionych regulacji, nie można powoływać się na nieważność „postępowania zdalnego”. W razie stwierdzenia niekonstytucyjności odnośnych przepisów, otwiera się droga do uchylecia wydanego w ten sposób orzeczenia i ponownego przeprowadzenia postępowania sądowego.

Patronaty Honorowe

Patronat Honorowy
REKTORA UNIWERSYTETU
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

POZnań*

Patronat Honorowy
Prezydenta Miasta Poznania

Komitet Naukowy

prof. dr hab. Władysław Jacek
Paluchowski
prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera
prof. dr hab. Eleonora Bielawska Batorowicz
prof. UO dr hab. Anna Bokszczanin
prof. SWPS dr hab. Ewa Gruszczyńska
prof. dr hab. Władysław Łosiak
prof. dr hab. Piotr Oles
prof. dr hab. Helena Sęk
prof. dr hab. Jan F. Terelak
prof. dr hab. Bogdan Zawadzki

Komitet Organizacyjny

prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera
dr Izabela Stankowska-Mazur
mgr Szymon Bręński
mgr Joanna Matuszczak-Świgoń
mgr Monika Wysota
mgr Kamil Janowicz